

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija

Ministarstvo omladine i sporta

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

Grad Beograd

Dopis organizacija civilnog društva povodom projekta *Beotablet*

Poštovani/a,

Obraćamo Vam se povodom nedavno najavljenog projekta *Beotablet*¹ koji, kako je predstavljeno javnosti, ima za cilj digitalnu transformaciju i unapređenje kvaliteta sistema obrazovanja i vaspitanja u našoj zemlji. Obradovala nas je vest da će nakon više od godinu dana od izbijanja pandemije, koja nas je suočila sa mnogim izazovima u ovoj oblasti, biti napravljen značajan iskorak kada je reč o rešavanju nekih od njih. Takođe, kao omladinski radnici i radnice, članovi i članice inicijativa i organizacija koje se bave decom i mladima, nepriviligovanim grupama i obrazovnim praksama, važno nam je da steknemo bolji uvid u plan realizacije projekta kako bismo mogli da prilagodimo svoj rad potrebama ove populacije, iskoristimo naše kompetencije za ukazivanje na prepreke za pozitivan razvoj dece i mladih koje potencijalno mogu ostati neadresirane, a ujedno ponudimo i osnovu za dalji razvoj inicijative. U tom kontekstu, imamo nekoliko pitanja i komentara za donosiocje odluka:

- Najavljeno je da će uređaji biti zaključani, odnosno da će moći da se koriste isključivo za digitalne udžbenike i aplikacije koje se nalaze na „beloj listi” Ministarstva prosvete, mada se ne može pronaći podatak o kojim aplikacijama je reč.

Iako razumemo potrebu da se deca zaštite od digitalnog nasilja i različitih onlajn sadržaja koji mogu imati negativan uticaj, smatramo da ne bi trebalo izgubiti iz vida da pristup internetu utiče i na neformalno i informalno učenje, odnosno pristup različitim korisnim informacijama, razvoj kritičkog

1

<http://www.beograd.rs/lat/beoinfo/1784654-vesic-predstavio-projekat-beotablet-pripremamo-decu-za-digitalizaciju/>

mišljenja i kreativnosti. Pored toga, u uslovima pandemije je povećan rizik za socijalnu izolaciju, dok je vršnjačka komunikacija od važnosti kako za unutargeneracijsku podršku u učenju, tako i za emotivnu podršku i očuvanje mentalnog zdravlja.

Nejasno je da li su pomenuti aspekti uzeti u obzir prilikom pokretanja inicijative, s obzirom na to da i sama *Strategija razvoja obrazovanja i vaspitanja u Srbiji do 2030. godine*², kao i druga strateška dokumenta, ističu važnost celoživotnog učenja, medijske pismenosti i kritičkog mišljenja kako za pojedince, tako i društvo u celini?

- Najavljeno je da će uređaji biti namenjeni svim osnovcima od 3. do 6. razreda.

Svesni smo činjenice da sa starošću raste procenat dece koja poseduju pametne telefone, ali da li je to bio jedini kriterijum na osnovu kojeg je odlučeno da se obuhvati navedeni uzrast i da li se u skorijem periodu (i kada) može očekivati da učenici viših razreda osnovnih i srednjih škola dobiju ovu vrstu podrške – naročito imajući u vidu da je kraj pandemije neizvestan, a da se đaci određenih razreda nalaze u važnom tranzitivnom periodu kada je neophodno da imaju adekvatne uslove za učenje?

Pojedina istraživanja sugerišu da je nastava na daljinu pokazala lošije rezultate kada je reč o postignućima učenika, kao i da postoje individualne razlike koje utiču na školski uspeh. U tom kontekstu, posebno smo zabrinuti za položaj dece i mladih iz društveno osetljivih grupa jer zvanični podaci pokazuju da socioekonomski status utiče na pristup digitalnim tehnologijama — pri čemu su posebno ugrožene osobe sa invaliditetom/hendikepom, Romi i stanovnici ruralnih oblasti.³ Upravo nas zbog toga interesuje da li će projekat biti prilagođen ovim grupama, odnosno na koji način će vrednosti ravnopravnosti i inkluzivnosti (od kojih aktuelna Strategija obrazovanja polazi⁴) biti ostvarene?

- Inicijativom su obuhvaćene isključivo beogradske opštine, dok podaci Republičkog zavoda za statistiku pokazuju da postoji značajan raskorak kada je u pitanju posedovanje računara i internet priključaka u gradskim i drugim sredinama, te da je zastupljenost istih najveća u Beogradskom regionu i da se jaz povećava.⁵ Pošto ovo pitanje nije otvoreno prilikom predstavljanja inicijative, na koji način je predviđeno da se pruži podrška lokalnim samoupravama i manje razvijenim sredinama u ovom procesu?

Budući da je digitalni jaz između Beograda i drugih regiona već veliki, nepostojanje jasnog plana za njegovo prevazilaženje može samo produbiti nejednakosti kada je reč o dostupnosti kvalitetnog obrazovanja i društvenoj inkluziji, a na duže staze i šansama za zaposlenje i dostojanstvene uslove za život mladih ljudi.

² Strategija razvoja obrazovanja i vaspitanja u Srbiji do 2030. godine:

<https://www.srbija.gov.rs/dokument/45678/strategije-programi-planovi-.php>

³ Strategija razvoja digitalnih veština u Republici Srbiji za period od 2020. do 2024. godine:

<https://mtt.gov.rs/strategije1/?0=lat>

⁴ „Prvi od opštih principa celokupnog obrazovanja i vaspitanja u RS je obezbeđivanje jednakosti u ostvarivanju prava na obrazovanje i dostupnosti obrazovanja svoj deci, učenicima i odraslima i to zasnovano na socijalnoj pravdi i jednakim šansama, bez diskriminacije.”:

<https://www.srbija.gov.rs/dokument/45678/strategije-programi-planovi-.php>

⁵ Upotreba komunikaciono-informacionih tehnologija u Republici Srbiji, 2020.:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G202016015.pdf>

Na osnovu svega navedenog, smatramo da je neophodno da odgovor na aktuelnu pandemiju kao i dalji razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji bude efikasniji i pravedniji — odnosno u skladu sa promenama koje savremeno društvo nosi, uz istovremeno poštovanje principa nediskriminativnosti i socijalne pravde i saradnju različitih aktera.

Potpisnici:

A 11 - Inicijativa za ekonomska i socijalna prava

NAGVIS - Nacionalna asocijacija nastavnika/ca građanskog vaspitanja i saradnika/ca

Inicijativa Vršnjaci vršnjacima - online digitalne klupe

Nacionalna koalicija za decentralizaciju

Centar za prava deteta

Praxis

Alternativni centar za devojke

Centar za razvoj zajednice LINK

Omladinski centar CK13

Impuls Tutin

Grupa 484

Građanske inicijative

Sinhro Mozaik

Ženski centar Užice

Fondacija za mlade Obrenovca

U Beogradu, 15. 7. 2021. godine.